

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน

Standard Manual

กระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ

จัดทำโดย กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และ

วิศวกรรมเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

ฉบับที่ 1

วันที่ใช้ 1 เดือนกันยายน พ.ศ.2560

คำนำ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร มีภารกิจหลักในการดำเนินงานสนองงานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ โดยดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ เป็นจำนวนหลายโครงการ โดยมีการดำเนินงานอยู่ในพื้นที่โครงการพระราชดำริเป็นหลัก ดังนั้น การนำองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการพระราชดำริ และหลักการทรงงานของพระองค์ท่าน ไปขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่อื่น ทำให้ยังประโยชน์เช่นเดียวกับพื้นที่โครงการ และสามารถแก้ไขปัญหาทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำคู่มือกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำรินี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ผู้จัดทำคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงาน เพื่อยังประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร และน้อมรำลึกถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมีพระมหากรุณาแก่ปวงพสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

ผู้จัดทำ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร

สิงหาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. ขอบเขต	๒
๔. คำจำกัดความ	๒
๕. หน้าที่ความรับผิดชอบ	๓
๖. ผังกระบวนการงาน (Work Flow)	๔
๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๔
๘. มาตรฐานงาน	๗
๙. ระบบติดตามประเมินผล	๘
๑๐. เอกสารอ้างอิง	๘
๑๑. แบบฟอร์ม	๘
๑๒. ภาคผนวก	
- รายชื่อกระบวนการงานและผู้รับผิดชอบ	
- การวิเคราะห์กระบวนการทำงานโดยใช้ SIPOCของกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ	
- ข้อกำหนดที่สำคัญและตัวชี้วัดของกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ	

๑. หลักการและเหตุผล

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้รับการริเริ่มตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติได้ไม่นาน โดยงานสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่จะเป็นพระราชดำริด้านการแพทย์ที่พระราชทาน ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้าในระยะแรกนั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีลักษณะการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและทดลองเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อเตรียมพระองค์ด้านข้อมูลและความรู้ที่จะทรงนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ ปัญหาและเผยแพร่วิทยาการสู่เกษตรกร โดยเริ่มโครงการจากในเขตพื้นที่รอบๆ ที่ประทับในส่วนภูมิภาคก่อน จากนั้นจึงขยายขอบเขตออกไปสู่พื้นที่เกษตรกรรมที่กว้างขึ้น ภายใต้หลักการทำงานที่สำคัญคือ โครงการฯ ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ราษฎรกำลังประสบอยู่ได้อย่างรีบด่วนและมีผลในระยะยาว โดยที่การพัฒนานั้นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามความจำเป็นและประหยัด ผู้ที่ได้รับประโยชน์คือ ประชาชนที่สามารถ "พึ่งพาตนเองได้" ในที่สุด ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำ และการประกอบอาชีพ ก่อนที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลจริงจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ประจำท้องถิ่น แล้วจึงทรงวางแผนพัฒนาและพระราชทานข้อเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชดำรินี้ในโครงการต่างๆ โดยพระองค์เสด็จร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐทุกฝ่าย ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างจริงจัง ซึ่งแต่ละโครงการมีกำหนดเวลาในการปฏิบัติการให้เสร็จสิ้นในระยะเวลาอันสั้น หากเป็นโครงการระยะยาวจะมีเวลาดำเนินงานตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป

จากพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ส่งผลให้ปัจจุบันการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรมีความก้าวหน้าและสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและชุมชน อย่างไรก็ตาม พื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยซึ่งมีมากถึง ๑๔๙ ล้านไร่ ทำให้การพัฒนางานด้านการเกษตรตามแนวทางพระราชดำริและหลักการทรงงานต่างๆ จำเป็นต้องมีการพัฒนา ส่งเสริม และขยายผลออกไปสู่พื้นที่ที่มีลักษณะและรูปแบบปัญหาที่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการพระราชดำริที่ได้ดำเนินการอยู่ ซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาคือการพัฒนาให้เกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ มีประสิทธิภาพ กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ในฐานะหน่วยงานหลักของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ดำเนินการสนองการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เห็นถึงความสำคัญของการขยายผลโครงการพระราชดำริให้กับเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ จึงได้จัดทำกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริขึ้น เพื่อให้การขยายผลโครงการพระราชดำริเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้นในทุกพื้นที่

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ สำนักในพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานหลักการ แนวทาง ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรผ่านโครงการพระราชดำริต่างๆ

๒.๒ เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการขยายผลโครงการพระราชดำริให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องงานโครงการพระราชดำริ

๓. ขอบเขต

คู่มือกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริครอบคลุมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- ส่วนกลาง :

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร

- ส่วนภูมิภาค :

สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร

ครอบคลุมสาระสำคัญตั้งแต่การชี้แจงการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง การคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร และการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรในการขยายผลโครงการพระราชดำริ

๔. คำจำกัดความ

เกษตรกร "โช่แดง" หมายถึง เกษตรกรต้นแบบ และ/หรือ เกษตรกรในพื้นที่โครงการ

เกษตรกร "โช่ขาว" หมายถึง เกษตรกรรายอื่นที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการ และ/หรือ เกษตรกรในพื้นที่ขยาย

องค์ความรู้ หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากการศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาจากโครงการพระราชดำริ รวมถึงแนวทางและหลักการทรงงานต่างๆ

๕. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๕.๑ กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร กลุ่มโครงการพระราชดำริ สร้างการรับรู้กระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ และอำนวยความสะดวก สนับสนุนข้อมูล/งบประมาณ ให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลโครงการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

๕.๒ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในพื้นที่ต่างๆ (ในฐานะมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

๕.๓ สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

๕.๓.๑ วางแผนการดำเนินกิจกรรมการขยายผลโครงการพระราชดำริ

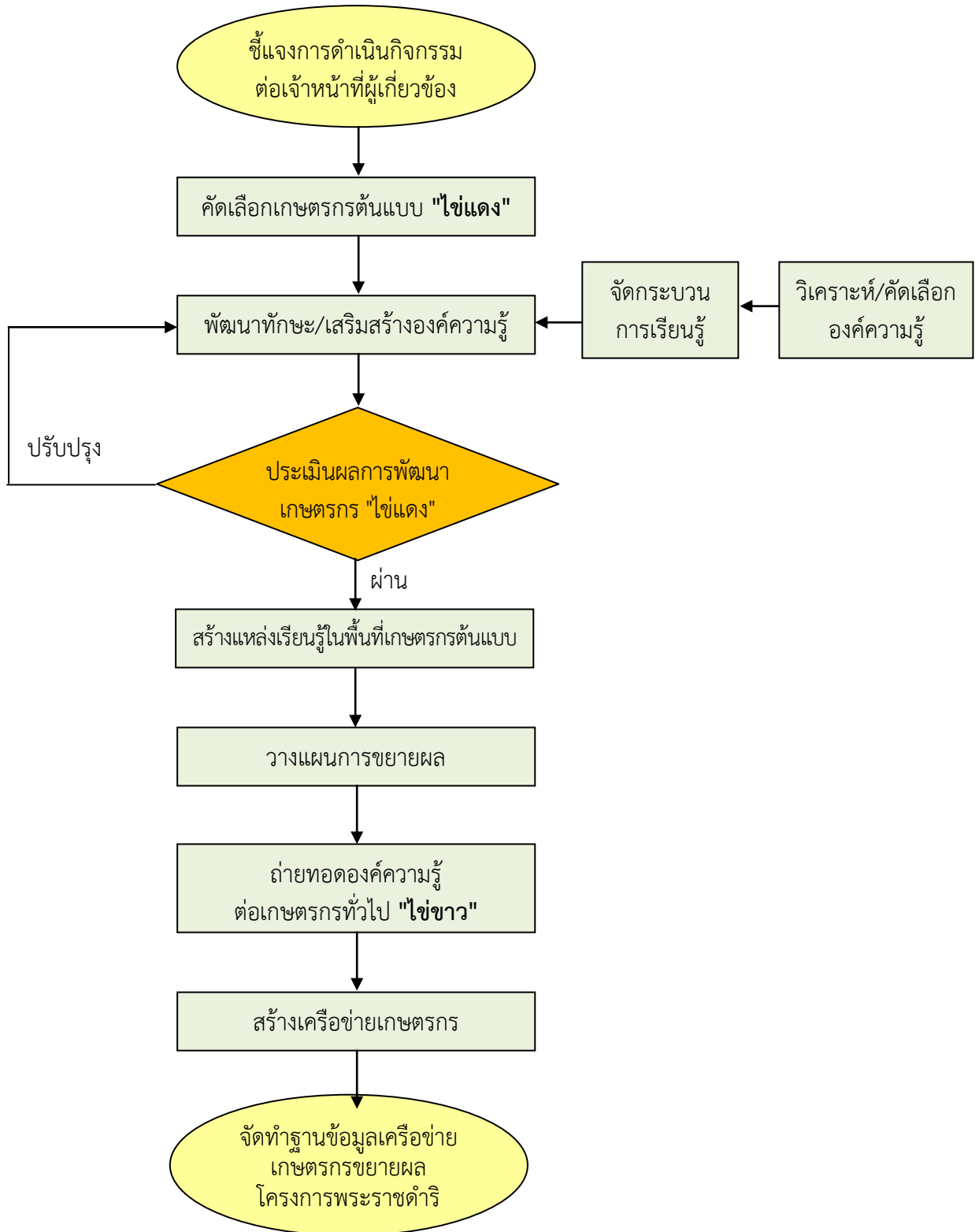
๕.๓.๒ สร้างการรับรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในกิจกรรมขยายผลโครงการพระราชดำริ

๕.๓.๓ ดำเนินงานตามกระบวนการในระดับพื้นที่

๕.๓.๔ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

๕.๔ ศูนย์สารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมการขยายผลโครงการพระราชดำริ

๖. ผังกระบวนการงาน (Work Flow)

๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตรผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพระราชดำริ ดำเนินการดังนี้

๗.๑.๑ กำหนดแนวทางและกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ โดยแบ่งระยะการดำเนินงาน ดังนี้

- ระยะที่ ๑ ดำเนินการนำร่องในจังหวัดที่ตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ สกลนคร เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และจังหวัดนราธิวาส และ/หรือ จังหวัดที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกรมส่งเสริมการเกษตรที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการในระยะที่ ๑

- ระยะที่ ๒ ดำเนินการ ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ

๗.๑.๒ ชี้แจงการดำเนินกิจกรรมการขยายผลโครงการพระราชดำริ มีเป้าหมายผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการหลวง ทั่วประเทศ เพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจในกระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังและประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน

๗.๑.๓ สนับสนุนงบประมาณในการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อดำเนินการในพื้นที่

๗.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

๗.๒.๑ ประชุมวางแผนการดำเนินกิจกรรมการขยายผลโครงการพระราชดำริ

- แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"
- แผนการขยายผลต่อเกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว"

กรณีในพื้นที่มีเกษตรกรเป้าหมายอยู่ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามงบประมาณประจำปีนั้นๆ อยู่แล้ว ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาปรับกระบวนการงานในกิจกรรมที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับกระบวนการขยายผลได้

๗.๓.๒ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" โดยพิจารณาจากเกษตรกรที่เป็นอาสาสมัครเกษตร Smart Farmer Young Smart Farmer ปราชญ์เกษตร เกษตรกรเจ้าของ ศพก. และเกษตรกรทั่วไปที่มีความพร้อม อำเภอละ ๑ ราย โดยเกษตรกรต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) สมัครใจเข้าร่วมและมีความตั้งใจ จิตอาสาในการถ่ายทอดองค์ความรู้
- (๒) มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง และสามารถพัฒนาให้เป็นจุดเรียนรู้ได้

๗.๓.๓ วิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่และคัดเลือกองค์ความรู้ที่เหมาะสม

(๑) การวิเคราะห์สภาพปัญหา ใช้เวทีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อพิจารณาสภาพปัญหาในปัจจุบันของพื้นที่ในประเด็นต่างๆ อาทิ สถานการณ์น้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปัญหาการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และปัญหาทางการเกษตรอื่นๆ ในพื้นที่

(๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ เมื่อได้ทราบถึงปัญหาปัจจุบันของพื้นที่แล้ว ให้ประสานขอรับการสนับสนุนองค์ความรู้ใหม่ๆ จากโครงการพระราชดำริต่างๆ ในพื้นที่ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยประชุมหารือเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรที่ประจำศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อวิเคราะห์และรับรององค์ความรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา

๕.๓.๔ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"

- พัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" โดยการฝึกอบรมในหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการเพิ่มทักษะการเป็นวิทยากร และถ่ายทอดองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริที่ได้คัดเลือกมาแล้วเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หลักสูตรอย่างน้อย ๑ วัน

- สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เกิดเป็นจุดเรียนรู้การแก้ไขปัญหาทางการเกษตรจากองค์ความรู้โครงการพระราชดำริ พื้นที่ไม่เกิน ๕ ไร่ต่อราย

๗.๓ คณะทำงานส่วนกลาง กำหนดประเด็นและจัดทำแบบประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"

ภายหลังการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" แล้ว ให้มีการประเมินผลเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมกิจกรรมขยายผลทุกรายที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินทักษะและความพร้อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว"

- กรณีเกษตรกรยังไม่ผ่านการประเมิน ให้สอบถามความสมัครใจอีกครั้งและวิเคราะห์จุดอ่อนของเกษตรกรที่ต้องสนับสนุนทักษะเพิ่มเติม

๗.๔ เกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว" โดยใช้แนวทางดังนี้

๗.๔.๑ จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้โดยเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"

๗.๔.๒ ดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อิงงบประมาณปกติ โดยกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ภายในโครงการให้ใช้เกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" เป็นวิทยากรภายในโครงการ โดยมีเป้าหมายถ่ายทอดเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" ๑ ราย ถ่ายทอดสู่เกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว" จำนวน ๓๐ ราย และให้มีกิจกรรมการศึกษาดูงานภายในจุดเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบด้วย

๗.๕ การสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมการขยายผลโครงการพระราชดำริ

๗.๕.๑ เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ “ไข่มแดง”

(๑) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมในจุดเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ ให้มีการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรต่อเนื่อง และให้เกษตรกรต้นแบบเป็นเป้าหมายอันดับแรกในการได้รับการสนับสนุนและพัฒนาองค์ความรู้ผ่านโครงการต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร และ/หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดเวทีพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบ

๗.๕.๒ เครือข่ายเกษตรกร “ไข่มขาว” ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้แล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ รวบรวมรายชื่อและรายละเอียดของเกษตรกร ส่งให้กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร รวบรวมเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมขยายผลโครงการพระราชดำริต่อไป

๗.๖ การจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมขยายผลโครงการพระราชดำริ ให้กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรผ่านระบบสารสนเทศ โดยจัดทำรายละเอียดระบุพิกัดของเกษตรกรแต่ละราย

๘. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Performance Standard) เป็นผลการปฏิบัติงานในระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออยู่ในระดับที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่สามารถทำได้ โดยจะมีกรอบในการพิจารณา มาตรฐานในหลายด้าน เช่น ด้านปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย หรือพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน การกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงานต้องกำหนดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของงานแต่ละประเภท

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	
ชื่อกระบวนการทำงาน : การขยายผลโครงการพระราชดำริ	
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	
ลำดับขั้นตอน	มาตรฐานการปฏิบัติ
๑. จัดประชุมสัมมนาชี้แจงการดำเนินงานกิจกรรมต่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและสามารถนำกระบวนการงานไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง - มีมติเห็นชอบกระบวนการงานจากผู้เกี่ยวข้อง
๒. คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"	- ได้เกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง" ที่มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม
๓. วิเคราะห์พื้นที่และคัดเลือกองค์ความรู้	- ได้องค์ความรู้ที่จะใช้ในการถ่ายทอดที่ตรงกับสภาพปัญหาในพื้นที่ - มีหลักสูตรที่ครอบคลุมและเหมาะสม
๔. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"	- เกษตรกรต้นแบบได้รับการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดและองค์ความรู้ที่ถูกต้อง
๕. ประเมินผลเกษตรกรต้นแบบ "ไข่แดง"	- มีแบบประเมินที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์เกษตรกรต้นแบบที่มีความพร้อมในการขยายผล
๖. วางแผนการขยายผลเกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว"	- แผนการขยายผลสู่เกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว" สามารถสอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้โครงการตามงบประมาณปกติของกรมได้ โดยไม่เป็นการเพิ่มภารกิจ
๗. ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป "ไข่ขาว"	- เกษตรกรทั่วไปได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่เหมาะสม - มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ภายหลังการถ่ายทอดองค์ความรู้
๘. สร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการขยายผล	- มีการจัดกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการขยายผล ให้มีประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาาร่วมกัน
๙. จัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกร	- ฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรที่จัดทำขึ้นต้องสามารถเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปรับทราบ และเป็นประโยชน์ในการต่อยอดต่อไป

๙. ติดตามและประเมินผล

เมื่อมีการดำเนินการจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อนำกระบวนการไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ต้องมีระบบการติดตามประเมินผลการนำมาตรฐานการปฏิบัติงานไปใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามคู่มือที่กำหนด กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จัดทีมลงพื้นที่ในการติดตามประเมินผลในระดับจังหวัด และระดับอำเภอโดยดำเนินการติดตามและประเมินผลในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ความเหมาะสมของการคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ “ไข่มุก”
๒. การจัดการกระบวนการเรียนรู้
๓. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการจัดทำจุดเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรต้นแบบ “ไข่มุก”
๔. การปรับแผนให้สอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้โครงการงบประมาณปกติ

๑๐. เอกสารอ้างอิง

- เอกสารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๑. แบบฟอร์ม

- ๑๑.๑ แบบฟอร์มการรับสมัครเกษตรกรต้นแบบ “ไข่มุก”
- ๑๑.๒ แบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และสรุปรายชื่อเกษตรกร

แบบรับสมัครเกษตรกรต้นแบบ “ไข่มุก” กิจกรรมการขยายผลโครงการพระราชดำริ

วันที่รับสมัคร วันที่เดือน.....พ.ศ. ๒๕๖๐

สถานที่รับสมัคร หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑. เลขประจำตัวประชาชน ----

ข้าพเจ้าชื่อ (นาย /นาง / นางสาว / อื่น.(ระบุ).....) ชื่อ.....สกุล.....

เลขรหัสประจำบ้าน

๒. ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ชื่อบ้าน..... ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

๓. คุณสมบัติของเกษตรกร

Smart Farmer Young Smart Farmer ปราชญ์เกษตรกร

อาสาสมัครเกษตรกร เกษตรกรในพื้นที่โครงการพระราชดำริ

๔. ประกอบอาชีพการเกษตร

ทำนา พืชไร่ ระบุ..... ไม้ผล-ไม้ยืนต้น ระบุ.....

พืชผัก ระบุ..... เกษตรผสมผสาน ระบุ.....

๕. พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

๖. พื้นที่ที่สามารถทำเป็นจุดเรียนรู้ จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

๗. ประวัติการฝึกอบรม

ไม่เคยเข้ารับฝึกอบรม

เคยเข้ารับการฝึกอบรม

หลักสูตรการเป็นวิทยากร

หลักสูตรความรู้ทางวิชาการ ระบุ.....

ลงชื่อ.....เกษตรกร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่รับสมัคร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก

แบบฟอร์มแจ้งชื่อกระบวนการงาน
ตัวชี้วัดที่ ๕.๕ ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน
ตามการประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้อำนวยการกอง/สำนัก/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ รอบ ๒

ชื่อหน่วยงาน : กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

ชื่อกระบวนการ : การขยายผลโครงการพระราชดำริ ของกลุ่มโครงการพระราชดำริ

ชื่อ-สกุล/ตำแหน่ง	กลุ่ม/ฝ่ายที่สังกัด	โทรศัพท์/ เบอร์โทรภายใน	โทรศัพท์มือถือ	อีเมล
ผู้รับผิดชอบตัวชี้วัด ๑. ชื่อ นางนงนุช แดงทรัพย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพระราชดำริ ๒. ชื่อ นายวรรณวิทย์ เฉลยผล ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	กลุ่มโครงการพระราชดำริ	๐๒๕๖๑๔๘๗๘/ ๓๒๖,๓๒๗	๐๘๙๐๗๒๗๖๘๒	
	กลุ่มเกษตรชลประทาน	๐๒๙๔๐๖๐๕๙ ๓๒๐,๓๒๑	๐๘๕๗๐๑๕๑๗๙	lang_one@hotmail.com
ผู้รับผิดชอบกระบวนการงาน ๑. ชื่อ นางนงนุช แดงทรัพย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพระราชดำริ ๒. ชื่อ นายวรรณวิทย์ เฉลยผล ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	กลุ่มโครงการพระราชดำริ	๐๒๕๖๑๔๘๗๘/ ๓๒๖,๓๒๗	๐๘๙๐๗๒๗๖๘๒	
	กลุ่มเกษตรชลประทาน	๐๒๙๔๐๖๐๕๙ ๓๒๐,๓๒๑	๐๘๕๗๐๑๕๑๗๙	lang_one@hotmail.com

หมายเหตุ : ผู้รับผิดชอบกระบวนการงานและผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดนี้ควรเป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อจะได้เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการที่คัดเลือกมากที่สุด
ตามหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนด

แบบฟอร์ม ๒
การวิเคราะห์กระบวนการทำงานโดยใช้ SIPOC

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ				
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มโครงการพระราชดำริ กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร				
ผู้ส่งมอบผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Suppliers)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการทำงาน (Process)	ผลผลิต (Output)	ผู้รับบริการ (Customers)
<ul style="list-style-type: none"> - กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ - สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร - สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ - ศูนย์ปฏิบัติการ 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริ - แบบประเมินผลการพัฒนาเกษตรกร “ไข่แดง” - ระบบเครือข่ายสารสนเทศ - ระบบประเมินผลการดำเนินงาน - งบประมาณ 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">ชี้แจงการดำเนินกิจกรรม</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ/วิเคราะห์องค์ความรู้</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">พัฒนาทักษะ/เสริมสร้างองค์ความรู้</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">ประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">สร้างแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรกรต้นแบบ</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">วางแผนการขยายผล</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">ถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรกรทั่วไป</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">สร้างเครือข่ายเกษตรกร</div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">จัดทำฐานข้อมูลเครือข่าย</div>	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรต้นแบบ “ไข่แดง” - แหล่งเรียนรู้ในชุมชน - ฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรขยายผลโครงการพระราชดำริ - แผนการขยายผลโครงการพระราชดำริในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรทั่วไป - ชุมชน - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แบบฟอร์ม ๓
ข้อกำหนดที่สำคัญและตัวชี้วัดของกระบวนการ

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ			
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มโครงการพระราชดำริ กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร			
ลำดับขั้นตอน	ข้อกำหนดสำคัญ	ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการ	
		ตัวชี้วัดภายในกระบวนการ	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ของกระบวนการ
๑. ชี้แจงการดำเนินงานกิจกรรม	ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมการขยายผลสามารถน้อมนำแนวพระราชดำริมาใช้อย่างต่อเนื่อง - ร้อยละของแผนการขยายผลที่ถูกนำเข้าสู่แผนของชุมชน
	ต้องมีคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจน		
๒. คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ/วิเคราะห์ห้องค์ความรู้	ใช้ข้อมูลเกษตรกรเป้าหมายที่ครอบคลุมมาประกอบการพิจารณาคัดเลือก	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรต้นแบบ	
	วิเคราะห์สภาพปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถระบุงค์ความรู้ที่เหมาะสม	จำนวนองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่	
๓. พัฒนาทักษะ/เสริมสร้างองค์ความรู้	ความถูกต้องเหมาะสมของการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน	ร้อยละของเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างองค์ความรู้	
๔. ประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ	มีเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม	ร้อยละของเกษตรกรต้นแบบที่ผ่านการประเมินผล	

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการขยายผลโครงการพระราชดำริ			
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มโครงการพระราชดำริ กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร			
ลำดับขั้นตอน	ข้อกำหนดสำคัญ	ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการ	
		ตัวชี้วัดภายในกระบวนการ	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ของกระบวนการ
๔. สร้างแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรกรต้นแบบ	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม และความคุ้มค่า	ร้อยละของเกษตรกรต้นแบบที่สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ของตนเองจนเกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ได้	
๖. วางแผนการขยายผล	ความถูกต้องสมบูรณ์และชัดเจนของการจัดทำแผน	เกิดแผนการขยายผลโครงการพระราชดำริ	
๗. ถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรต้นแบบผู้ถ่ายทอดต้องมีความเข้าใจในองค์ความรู้และทักษะที่ดีในการถ่ายทอด	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบ	
	กระบวนการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ		
๘. สร้างเครือข่ายเกษตรกร/จัดทำฐานข้อมูล	ความต่อเนื่องของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง	
	ความถูกต้องและรวดเร็วในการเข้าถึงฐานข้อมูล	เกิดฐานข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับการขยายผลโครงการพระราชดำริ	

